
[2025-7-RE](#)

Causa 2025-7-RE

(Felisberto Da Graça c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 76-2025. Recurs d'empara

Aute del 13 de març del 2025

BOPA núm. 33, del 26 de març del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 de febrer del 2025, per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra "*l'aute del 14 de novembre del 2024*" (*sic*), dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que reposi la recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries a aquest efecte, en concret, retrotraient el procediment al tràmit i actuacions de l'article 43 del Codi de procediment penal, per tal que aquesta causa es retorni a l'inici de la instrucció; subsidiàriament, demana que es retrotregui el procediment al tràmit de l'article 123 del Codi de procediment penal, per tal que el

Tribunal de Corts torni a jutjar íntegrament aquesta causa. Així mateix, demana que cas que es desestimi aquest recurs no es condemni a la recurrent al pagament de les costes processals, ja que és beneficiària de justícia gratuïta i que l'objecte del procediment origen de la seva querella deriva d'un delicte d'agressió sexual;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 16 de febrer del 2023, la Sr. Paula Cristina Felisberto Da Graça va presentar una querella per la comissió d'un presumpte delicte major de falsa denúncia contra N. C. D.

1.2. El 28 de maig del 2024, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute en què decidia arxivar les diligències prèvies, perquè els fets denunciats per la querellant no eren constitutius de delicte.

1.3. La representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 14 de novembre del 2024, el Tribunal de Corts, mitjançant aute, va acordar desestimar aquest recurs i confirmar la decisió de la Batllia.

1.4. La representació processal de la recurrent va interposar un incident de nul·litat (article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials) contra aquesta decisió, per considerar que es vulneraven els seus drets a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.5. El 15 de gener del 2025, el Tribunal de Corts va desestimar aquest incident de nul·litat, indicant a la part recurrent que podia formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió davant la Sala competent del Tribunal Superior de Justícia.

1.6. El 4 de febrer del 2025, la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça va interposar un recurs d'empara contra "*l'acte del 14 de novembre del 2024*" (*sic*), dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent retreu a la Batllia haver denegat proves en fase d'instrucció, quan s'hauria d'haver tingut en compte el Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència envers les dones i la violència domèstica, fet a Istanbul l'11 de maig del 2011, així com la Llei 1/2025, per a l'erradicació de la violència de gènere i la violència domèstica.

- Considera que no ha obtingut la resposta judicial adequada, ni que se l'ha tractat de manera sensible i respectuosa d'acord amb la seva situació de víctima.

- Destaca que no es va acceptar la pràctica de les seves proves, però sí que es va acceptar la pràctica d'aquelles presentades per la part querellada.

- Aquesta circumstància la perjudica greument, perquè s'impedeix que es comprovin uns fets essencials que haguessin portat a acreditar la veracitat de la seva denúncia.

- Per aquests motius al·lega que s'ha vulnerat el seu dret a un procés degut.

- Altrament, d'aquests fets també se'n deriva la vulneració del seu dret a la defensa, ja que no s'han dut a terme totes les diligències previstes a la querella, en concret les declaracions de dos testimonis, un dels quals és un conegut del fill del batlle instructor, motiu pel qual considera que aquest batlle s'hagués hagut d'inhibir.

- Reitera que té dret a demostrar la veritat dels fets en què fonamenta la seva querella, i això inclou la pràctica de les proves que siguin rellevants, les quals en aquest cas haurien suposat un canvi substancial en el desenvolupament i en el resultat del procés.

- Reitera també que els tribunals haurien de garantir els drets de les víctimes, tant per evitar situacions de violència addicional, com una revictimització mitjançant falses acusacions.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que la reposi en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries a aquest efecte, en concret, retrotraient el procediment al tràmit i actuacions de l'article 43 del Codi de procediment penal, per tal que aquesta causa es retorni a l'inici de la instrucció; subsidiàriament, demana que es retregui el procediment al tràmit de l'article 123 del Codi de procediment penal, per tal que el Tribunal de Corts torni a jutjar íntegrament aquesta causa. Així mateix, demana que cas que es desestimi aquest recurs no se la condemni al pagament de les costes processals, ja que és beneficiària de justícia gratuïta i que l'objecte del procediment origen de la seva querella deriva d'un delictes d'agressió sexual.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- Després de recordar el contingut literal de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials que fa referència a l'incident de nul·litat de les resolucions fermes i de centrar el seu objecte, el Tribunal de Corts constata que la recurrent reitera allò que ja va exposar en el seu recurs d'apel·lació i que ja va ser objecte de resolució.

- La recurrent retreu a la Batllia no haver dut a terme la diligència d'investigació proposada en el seu escrit de querella, circumstància que comportaria la vulneració dels seus drets a un procés degut i a la defensa.

- El Tribunal de Corts manifesta que aquest greuge ja va ser degudament respost en el seu aute del

14 de novembre del 2024, i reitera que l'arxivament no es fonamenta en una manca de prova, sinó en l'absència de l'il·lícit penal.

- Així mateix, posa en relleu que les al·legacions relatives a les disposicions contingudes en el Conveni d'Istanbul i en la Llei 1/2015, no són de rebut, ja que el conflicte al qual la recurrent fa referència també va ser arxivat.

- Per tant, el Tribunal de Corts desestima l'incident de nul·litat, indicant a la part recurrent que pot formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió davant la Sala competent del Tribunal Superior de Justícia.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Novament arriba a aquest Tribunal Constitucional una demanda d'empara interposada per una de les parts en un litigi davant la jurisdicció ordinària que assíduament utilitza el recurs d'empara en la defensa dels seus drets fonamentals suposadament vulnerats. Així ho ha fet des de l'any 2021 (causes 5, 44, 55, 86 i 99), passant per l'any 2022 (causes 51, 59, 61 i 70) i per l'any 2023 (causes 5, 17, 22, 32 i 72) fins a l'any 2024 (causes 5, 6, 15 i 21). Aquesta és la primera de l'any 2025. A la vista d'aquesta realitat cal recordar, una vegada més, que el Tribunal Constitucional, per decisió expressa de la Constitució no s'integra dins l'ordre jurisdiccional ordinari. No és, per tant, una tercera instància que efectuï un *novum iudicium*, ni una *revisio prioris instantiae* de naturalesa integral, ni és un tribunal de cassació que vetlli per la supremacia de la llei, per la competència i per la jerarquia normativa, ni és tampoc un tribunal superior o suprem. La seva funció, la missió conferida i la visió que ha de projectar és la de ser l'interpret suprem de la Constitució (article 95 d'aquesta norma) amb les competències que la mateixa Constitució li atribueix i que la seva Llei qualificada desplega.

3.2. D'altra banda, cal recordar també que la protecció eficient i eficaç del sistema constitucional, eix essencial i central del qual és la salvaguarda dels drets i de les llibertats fonamentals, no radica només en el Tribunal Constitucional. Així ho explicita l'article 39 de la Constitució quan disposa que "*Els drets i llibertats reconeguts (...) vinculen immediatament els poders públics a títol de dret directament aplicable. El seu contingut (...) és protegit pels Tribunals*". Es tracta d'una estructura jurídica, comuna a altres països europeus, que ajunta la protecció "*difusa*" dels drets fonamentals, per part de tots els poders públics i, singularment, dels òrgans del poder judicial, amb la protecció "*concentrada*" que assegura el Tribunal Constitucional a través del recurs d'empara. Per aquest motiu, la via del recurs d'empara té, d'alguna manera, un caràcter privilegiat i cal fer-ne un ús ajustat perquè altrament allò que resulta procedent és la inadmissió a tràmit.

3.3. La demanda d'empara objecte d'aquesta causa presenta, des d'un punt de vista formal, una clara infracció d'alguns pressupòsits essencials per a la seva admissió a tràmit. En primer terme, es presenta formalment, dins del termini legal, contra un aute del Tribunal de Corts -del 15 de gener del 2025- que no és definitiu i que, per tant, no esgota la via procedimental davant de la jurisdicció ordinària, requisit indispensable per a l'admissió a tràmit d'un recurs d'empara. El mateix aute, en la seva part final expressa que contra ell es pot interposar un recurs d'apel·lació davant la Sala competent del Tribunal Superior de Justícia i no consta que s'hagi fet així. Tampoc es pot argumentar que el recurs d'empara s'interposi materialment contra l'aute del mateix Tribunal del 14 de novembre del 2024, com sembla deduir-se del termes expressos de l'escrit del recurs, perquè en aquest cas s'hauria interposat fora del termini legal. En síntesi, cap de les dues resolucions es troba prevista a l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. Així ho ha declarat la doctrina d'aquest Tribunal en nombroses ocasions i, darrerament, en l'aute del 18 de novembre del 2024 (causa 2024-64-RE).

3.4. Penetrant mínimament en el fons de l'assumpte també és procedent declarar que el recurs presenta una falta manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada, la qual cosa porta també a la inadmissibilitat de la demanda d'empara, de conformitat amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. En el recurs s'al·lega que l'aute del 14 de novembre del 2024 infringeix els drets fonamentals al procés degut i a la defensa. No és així. La recurrent va veure reconegut el seu dret d'accés a la jurisdicció penal. La seva querella va ser admesa a tràmit per la Batllia competent. Es van practicar diverses diligències probatòries. Finalment, el Ministeri Fiscal va sol·licitar l'arxivament de les actuacions i el batlle instructor el va acordar per considerar que els fets no eren constitutius de delictes, criteri confirmat per l'aute del Tribunal de Corts en la primera de les resolucions recorregudes en aquesta causa. La part afectada, en el seu escrit -anterior de fet primer, paràgraf 10- indica que "*vaig manifestar el meu profund desacord amb la decisió presa pel batlle instructor*". Aquesta, però, és una al·legació que pot tenir cabuda en seu de jurisdicció ordinària, però no en seu constitucional, en la qual només resulta procedent examinar si la decisió està motivada i fonamentada en Dret. Aquest Tribunal entén que en decretar-se l'arxivament de les actuacions, ni la Batllia, ni el Tribunal de Corts van vulnerar o menystenir els drets de la recurrent a un procés degut i a la defensa, ja que es van admetre o inadmetre els medis probatoris proposats segons el criteri de l'òrgan judicial competent i en funció de la seva utilitat i pertinència. I també l'aplicació, o no, del Conveni del Consell d'Europa sobre la prevenció i la lluita contra la violència envers les dones i la violència domèstica -Conveni d'Istanbul- és matèria pròpia de la jurisdicció ordinària, sens perjudici del seu accés al Tribunal Constitucional, però només per les vies establertes en la Constitució i en la Llei qualificada del Tribunal Constitucional. Com a resultat de tot això que s'ha argumentat, també aquest recurs d'empara ha de ser inadmissiu a tràmit per raons de fons, atesa la falta manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2025-7-RE interposat per la representació processal de la Sra. Paula Cristina Felisberto Da Graça.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, a la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, al Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 13 de març del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caillet

Magistrat
